

Handläggare
Jonas Ransmyr
Telefon: 08-508 15 062

Till
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2024-06-13

Om möjliggörare för kriminella nätverk inom kommunens verksamheter

Svar på skrivelse från Sverigedemokraterna

Förvaltningens förslag till beslut

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar att förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

I en skrivelse till stadsdelsnämnden vill Sverigedemokraterna att förvaltningen redogör för hur förvaltningen arbetar för att motverka möjliggörare för kriminella nätverk, samt ifall förvaltningen ansökt om medel från Brottsförebyggande rådet för att stärka kunskapsbaserade brottsförebyggande åtgärder. Skrivelsen avslutas med ett antal frågor för förvaltningen att besvara.

Förvaltningen redovisar att bakgrundskontroller genom registerutdrag i polisens belastningsregister görs i enlighet med stadens rekommendation vilket innebär att det alltid ska finnas ett lagstöd för de bakgrundskontroller som görs. Förvaltningen gör de bakgrundskontroller som förvaltningen är skyldig att göra enligt lag och därutöver görs bakgrundskontroller i verksamheter där det förekommer direkt och regelbunden kontakt med barn.

I de fall en medarbetare skulle bli ertappad med att möjliggöra brottsliga handlingar skulle förvaltningen som arbetsgivare göra en polisanmälan samt vidta arbetsrättsliga åtgärder.

Förvaltningen sökte ekonomiskt stöd hos Brottsförebyggande rådet inför 2024 för att stärka och främja utvecklingen för kunskapsbaserade brottsförebyggande åtgärder. Den del av ansökan som Skarpnäcks stadsdelsförvaltning ingick i beviljades inte.

Bakgrund

Sergej Salnikov (SD) har den 21 mars 2024 inkommit med en skrivelse till Skarpnäcks stadsdelsnämnd rörande möjliggörare för kriminella nätverk inom kommunens verksamheter. Nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att besvara frågorna i skrivelsen.

Ärendet

Skrivelsen från Sergej Salnikov (SD) uppmärksammar att Brottsförebyggande rådet (BRÅ) nyligen genomfört en studie om möjliggörare inom statlig, kommunal och privat sektor. En möjliggörare är någon som missbrukar sin anställning eller sitt uppdrag för att hjälpa kriminella nätverk. Genom granskning har BRÅ funnit att möjliggörare finns bland annat inom rättsväsendet, kommunala förvaltningar, bank- och finansbranschen, fastighetsförmedlingar, säkerhets- och bevakningsbranschen samt transportsektorn.

Vidare pekar skrivelsen på att BRÅ årligen fördelar ekonomiskt stöd till kommuner för att främja utvecklingen av kunskapsbaserade brottsförebyggande åtgärder. För 2024 har BRÅ beviljat ekonomiskt stöd till 97 kommuner och totalt fördelat nära 50 miljoner kronor. Stockholm stad är en av de kommuner som har erhållit stöd.

Partiet vill i sin skrivelse att förvaltningen redogör för följande:

1. Hur arbetar förvaltningen för att upptäcka kriminellt möjliggörande hos anställda och konsulttjänster inom stadsdelsförvaltningen?
2. Vilka rutiner aktiveras om misstänkt kriminellt möjliggörande upptäcks inom stadsdelsförvaltningens verksamheter?
3. Har förvaltningen erhållit eller sökt medel från det årliga ekonomiska stödet för att stärka och främja utvecklingen av kunskapsbaserade brottsförebyggande åtgärder från BRÅ, som Stockholms stad mottagit 2024 för att förebygga kriminellt möjliggörande inom Stockholm stads verksamheter?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom ekonomiavdelningen med stöd av avdelningen för HR och Kansli, avdelningen för förskola och fritid samt avdelningen för individ- och familjestöd. Förvaltningsgruppen och pensionärsrådet behandlade ärendet 2024-06-05.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Frågor om välfärdsbrottslighet och kriminellt möjliggörande har blivit allt mer aktuella och fått större fokus i den offentliga debatten. Samtliga förvaltningar inom Stockholms stad har frågan som ett prioriterat område.

Förvaltningens möjligheter att upptäcka kriminellt möjliggörande bygger på arbete utifrån fastställda processer och rutiner, att utbilda medarbetare som är vaksamma, och att inrätta kontroller som möjliggör rapportering av avvikelser, samt ett adekvat omhändertagande av rapporterade avvikelser. Misstankar om brott ska leda till polisanmälan.

Enligt lag är personer som erbjuds anställning, praktik eller uppdrag åt kommunen skyldiga att uppvisa utdrag ur polisens belastningsregister inom vissa verksamheter i kommunen. Det rör medarbetare som ska arbeta i utförarverksamhet inom skola, förskola, LSS- och HVB-verksamhet samt familjehem eller jourhem. Stockholm stads ställningstagande är att bakgrundskontroller via registerutdrag ska göras när lagstöd föreligger. Inom skola och förskola finns krav i skollagen att arbetsgivaren ska begära registerutdrag. Utöver detta är stadens rekommendation att tillämpa den kompletterande lag som infördes 2013 som ger arbetsgivare möjlighet att begära registerkontroll även i annan verksamhet där medarbetare kommer i direkt och regelbunden kontakt med barn. Det gäller till exempel medarbetare vid fritidsgårdar och inom de sociala insatsgrupperna, SIG. Förvaltningen följer stadens hållning i frågan om bakgrundskontroller genom registerutdrag från belastningsregistret. Detta gäller för alla nyanställningar, oavsett anställningsform, liksom för alla konsulter och företag som anlitas till utförarverksamheter där barn vistas.

Förvaltningen motverkar att aktörer som bidrar till eller medverkar i brottslighet inte anlitas genom ett upphandlingsarbete genom inbyggda och noggranna rutiner och kontroller. I arbetet mot välfärdsbrott sker kontinuerlig uppföljning av entreprenader, utförare av insatser med LOV- och individuella avtal samt uppföljningar i individärenden.

Sedan några år tillbaka sker en kontinuerlig kompetensutveckling av medarbetare och chefer inom området otillåten påverkan. Genom att öka medvetenhet och kunskap om risker för otillåten påverkan hos samtliga medarbetare och chefer så ökar möjligheterna att både förebygga och upptäcka fall av otillåten påverkan. Utbildningar och

skyddsdialoger genomförs regelbundet 1-2 gånger per år. Inom ramen för nämndens internkontrollplan sker kontroll av att utbildning och information om otillåten påverkan har genomförts, samt uppföljning av att skyddsdialog har genomförts.

BRÅ lyfter i sin studie att många arbetsgivare behöver se över sina rutiner för anställdas tillgång till system och lokaler. Förvaltningens kontroller sker framför allt genom de bakgrundskontroller och registerutdrag som görs i samband med rekrytering. Inom ramen för nämndens interkontroll sker sedan regelbundna kontroller av behörigheter till stadens och regionens system där sekretessbelagda uppgifter förekommer. Vid informationssäkerhetsincidenter ska rapportering ske till berörd chef, dataskyddsombud och säkerhetssamordnare samt i systemet IA.

I händelse av att anställd medarbetare eller chef inom förvaltningen misstänks för kriminell verksamhet kopplad till tjänstgöringen görs en polisanmälan, samt sker hanteringen inom ramen för arbetsrättsliga åtgärder och stadens process vid misskötsamhet. Om incidenten rör en konsult hanteras fallet inom ramen för avtalet som avtalsbrott.

Stockholms stad har en centralt placerad intern visselblåsarfunktion där anställda med flera kan rapportera olika former av missförhållanden och oegentligheter inom staden. Visselblåsarfunktionen syftar till att ge förutsättningar för och förbättra möjligheterna att avslöja olika former av missförhållanden. Funktionens beskaffenhet syftar även till att ge ett utökat skydd för den som rapporterar.

Inför 2024 sökte förvaltningen ekonomiskt stöd för att stärka och främja utvecklingen för kunskapsbaserade brottsförebyggande åtgärder hos BRÅ. Stockholms stad ansökte om medel för flera insatser i samma ansökan. Skarpnäcks ansökan gjordes tillsammans med Enskede-Årsta-Vantör och Farsta stadsdelsförvaltningar. Den delen av ansökan beviljades inte då BRÅ bedömde att en eller flera av aktiviteterna som ingick i ansökan omfattas av lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete till exempel informationsinhämtning om brottsproblem inom kommunens geografiska område. Bidrag kan, enligt 6 § förordning (2023:442) om statsbidrag till kommuner för brottsförebyggande åtgärder inte lämnas för uppgifter kommunen är ålagda att genomföra enligt lag.

Karin Bülow
Stadsdelsdirektör
Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Jonas Ransmyr
Avdelningschef
Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Bülow, Stadsdelsdirektör	2024-05-20